

kun paa sine egne Begne. En saadan Optring forekommer det mig, at man ikke skal komme til Hvirvlen med her. Jeg er ganske vist ikke Lærer eller Skoleforstander, men jeg tror dog nok, man kan have et Begreb om Skoleundervisning og unge Menneskers Uddannelse i det Hele taget, uden at have gjort det til sit Levebrød at undervise, og det vilde ogsaa være uheldigt for Undervisningsvæsenet her i Landet, hvis det ikke fandtes Begreb om Undervisning udenfor Skoleforstandernes Kredts. Hvis jeg siger, at vort Forhold her i Landet, navnlig for den agerdyrkende Klasse, er saaledes, at det er bedst for de unge Mennesker, der have sluttet deres Skoleundervisning, at tilbringe nogle af deres unge Aar med fysisk Arbejde ved Agerbruget, og naar de have lært Noget der og naaet en vis legemlig og aandelig Modenhed, da i nogen Tid at forlade det for at skaffe sig en theoretisk Undervisning, saa tror jeg, det erede Medlem vil komme til at staa alene, naar han siger, at jeg intet Begreb har om det, jeg taler om. — Endvidere vil jeg gjerne gjøre en formel Bemærkning med Henhyn til det af 15 Medlemmer stillede Endringsforslag. Hvis nemlig dette Forslag skulde blive vedtaget, som de erede Medlemmer have stillet, vil der i Slutningen af Paragrafen komme til at staa: „Ingen mandlig Elev, før han har fyldt sit 17de Aar og ingen kvindelig Elev, før hun har fyldt sit 17de Aar“. Det er jo nemlig muligt, at mit Forslag bliver forkastet, saa vil Loven faae dette Udseende, og det vil være lidt uheldigt (Uforlydelse). Jo, der er altid en Mulighed for, naar et Forslag er stillet, at det kan blive forkastet, og jeg har intet Privilegium paa at faae mine vedtagne. Det er meget langt fra. Jeg har da oplevet det Tilfælde, at det ikke er sket. Hvis det altsaa ikke bliver vedtaget, komme vi til at sende Forslaget over i Landsstinget i den mærkelige Stikkelse, jeg nylig nævnte, det vilde faae, og det vil jeg dog fraraade. Jeg skal ikke trække denne Diskussion længere ud. Jeg har faaet saa god sagkyndig Understøttelse som mulig, og som jeg formoder, at det erede Medlem fra Aarhus vil indvømme, af Folk, der have en begrundet Mening om Sagen. Jeg skal altsaa indstrænke mig til, hvad jeg har sagt.

Bjørnbaa: Jeg er ganske enig med den erede Ordfører i, at vi ikke skulle drive denne Diskussion ud i det Uendelige. Man er tilbøjelig til her, synes jeg, i den sidste Tid at lave tredie Behandlinger om til første Behandlinger, og hvis jeg skulde følge det erede Medlem for Veile Amts 2den Valg-

kreds (Berg), som især er Virtuos i den Henseende, vilde vi jo sikkert ikke blive forbigge de første Dage. Jeg vil derfor blot gjøre et Par Bemærkninger. Det erede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds mente, at jeg, til Skade for Sagen, vilde blande to Arter af Skoler sammen. Nei, slet ikke, der er aldeles ikke Tale om at blande to Arter af Skoler sammen. Der er i Diebliffet saavidt jeg veed, i Fortegnelsen over de Skoler, hvis Elever ere berettigede til Understøttelse, altsaa de anerkjendte Skoler, kun opført to Fortættelses-skoler, og efter det Kjendskab, jeg har til den ene af disse, er den i egentlig Forstand en Højskole; det er kun Bestedenhed fra Forstanderens Side, naar han kalder den for en Fortættelses-skole. (Berg: Hvad er det for en?) Ja, det pleier jo ikke at være almindeligt at nævne Navne, men jeg skal gjerne, hvis det kan glæde det erede Medlem, nævne, at det er Dalby-Møder Fortættelses-skole. Jeg tror ikke, at det paa nogen Maade vil genere den Mand, der forestaar den Skole, idet jeg tror, at han fuldt vel kan være den Gjerning bekjendt, og at den Gjerning, han udfører der, kan være aktuat lige saa god og heldbringende for Ungdommen som det, der laves i de store Instituter. Jeg vilde altsaa ikke blande Noget sammen, som ikke hører sammen, men jeg vil hævde, at det er for streng en Fordring at stille til Skolerne, naar faktisk 20 pCt. af dem, der søge Skolerne, ere i en Alder af 15—18 Aar. Højskolerne, siger det erede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds, skulle arbejde med Bøgne. Ja, kan det erede Medlem sige mig en bestemt Alder, hvor man kan sige, at nu er en Mand voksen, naar man ikke vil regne Konfirmationsalderen som den Alder, hvor man kan sige, at saa er en Mand voksen? I almindelig Sprogbrug pleier man jo at sige, at den, der er under Konfirmationsalderen, er et Barn, den, der er over Konfirmationsalderen, er voksen. Ja, naar en Mand er kommen saa langt op som til den Alder, det erede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds har, kan man med Sikkerhed sige, at han er nogenlunde voksen, men ellers veed jeg ikke nogen Alder, der har særligt Privilegium derpaa. Jeg kan for saa vidt være enig med det erede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds, naar han siger, at Gennemsnitsalderen for Højskolerne er større. Ja, jeg udtalte allerede forleden Dag, at det er meget hyppigere, at man søger Højskolerne, naar man er over 20 Aar, end naar man er mellem 18 og 20 Aar. Den erede Ordfører skal jeg blot gjøre den Bemærkning til,